

PRŮBĚŽNÁ EVALUACE PROGRAMU MALi (Místní Akční Lidé) - PODPORA VLASTNÍCH MÍSTNĚ ROZVOJOVÝCH A NEZISKOVÝCH PROJEKTŮ A PODPORA PODNIKATELSKÝCH PROJEKTŮ

1. ÚVOD

Tato evaluační zpráva shrnuje dopady, přínosy a doporučení k programu MALi, který je realizován v rámci projektu „Realizace OPZ+ na území MAS Střední Polabí“. Program slouží jako inkubátor pro místní podnikatelské či neziskové projekty s dopadem na region Středního Polabí.

Průběžná evaluace aktivity spočívá v průběžném sledování stanovených ukazatelů, systematickém sběru dat a ve vyhodnocení toho, nakolik aktivity projektu skutečně pomohly cílovým skupinám a jaký je přínos pro dané území (MAS). Mimo standardní postupy evaluace (na základě teorie změny, logického rámce a DAC evaluační kritéria) vycházíme z dokumentu „Informace ke spolupráci na evaluaci – CLLD. Tento přístup naplňuje povinnosti vůči řídicímu orgánu (MPSV) a zároveň poskytuje cenné podklady pro přípravu budoucích projektů, zlepšení kvality služeb a posílení spolupráce v území. Cílem zprávy je zhodnotit průběh a efekty prvního a navazujícího běhu programu MALi, identifikovat silné a slabé stránky a navrhnout doporučení pro jeho udržení a další rozvoj. Evaluace vychází ze:

- Zpráv o realizaci za období 9/2023–2/2024 a 1/2024–8/2024.
- Rozhovorů s realizačním týmem projektu a dalšími zapojenými aktéry
- Informačních materiálů k programu MALi.

2. VÝCHODISKA PROGRAMU MALi

2.1 Teorie změny

Teorie změny je metodologický nástroj, který slouží k pochopení, jak a proč dochází k očekávaným změnám v rámci programu. V kontextu programu MALi vysvětluje, jakým způsobem dosažení konkrétních aktivit, výstupů a cílů přispívá k dlouhodobým pozitivním změnám v místní ekonomice a komunitním životě. Teorie změny tedy definuje, jaké změny by měly být dosaženy a jakým způsobem na ně program působí.

V území MAS Střední Polabí žije skupina osob, které mají zajímavé nápady a potenciál k podnikání nebo komunitním projektům, ale postrádají dostatečné know-how, síť kontaktů či odvalu k realizaci. Současně zde jsou skupiny osob jako např. rodiče po mateřské, osoby pečující, osoby nezaměstnané či ohrožené sociálním vyloučením, které se hůře vrací na trh práce a potřebují specifickou podporu. Program MALi je navržen tak, aby těmto jednotlivcům poskytl potřebné znalosti, dovednosti a kontakty pro úspěšné rozběhnutí jejich podnikatelských nebo neziskových projektů s jasným pozitivním dopadem na region.

Předpokládá se, že po absolvování programu¹ budou mít jeho účastníci – místní lídři („MALi“) potřebné znalosti, dovednosti a kontakty, aby úspěšně rozběhli své podnikatelské či neziskové projekty s jasným pozitivním dopadem na region. Tím dojde ke zvýšení zaměstnatelnosti a ekonomické soběstačnosti účastníků, rozvoji sociálního kapitálu – posilování komunitních vazeb, propojování aktérů a zlepšení kvality života v území díky novým službám či aktivitám.

Tab. č.1 Krátkodobé, střednědobé a dlouhodobé očekávané výsledky programu MALi

Krátkodobé výsledky	Zvýšené povědomí účastníků o právních, finančních, marketingových aspektech. Posílené měkké dovednosti (prezentace, sebedůvěra, time management). Vznik podpůrné sítě mezi účastníky.
Střednědobé výsledky	Část účastníků zahájí podnikatelskou činnost nebo založí / rozvine neziskový projekt. Zvýšení zaměstnanosti / samostatné výdělečné činnosti ohrožených osob (např. rodičů po MD/RD, dlouhodobě nezaměstnaných).
Dlouhodobé dopady	Snížení rizika sociálního vyloučení skrze ekonomickou stabilitu účastníků. Vznik nových služeb a projektů zlepšujících komunitní život v území.

2.2 Logický rámec

Logický rámec je konkrétní nástroj pro plánování a sledování pokroku programu, který se zaměřuje na konkrétní cíle, výstupy, aktivity a indikátory. V evaluaci poskytuje logický rámec jasnou strukturu pro měření úspěchu a efektivity programu. Umožňuje monitorovat, zda byly cíle dosaženy, jaké konkrétní výsledky byly zajištěny a jaký dopad měl program na cílové skupiny.

¹ Klíčové aktivity programu:

1. Vzdělávací bloky (právo, finance, marketing, seberozvoj).
2. Individuální poradenství (mentoring, koučink, případně pracovní asistence).
3. Networkingová setkání (propojování s lokálními lídry, podnikateli).
4. Udržovací fáze (kontinuální podpora a setkávání).

Tab. č.2 Cíle, indikátory, výstupy a aktivity

Úroveň	Popis	Indikátory
Cíl (Impact)	Oživení místní ekonomiky a komunitního života, vyšší míra zaměstnanosti a podnikavosti cílových skupin.	- Počet nových podniků / projektů v regionu - Zvýšená míra samostatné výdělečné činnosti účastníků - Pozitivní ohlasy místních aktérů na přínosy MALi
Účel (Outcome)	Účastníci programu jsou schopni rozjet / udržet vlastní podnikatelský či neziskový záměr a začlenit se na trh práce.	- Počet účastníků se založenou živností - Počet účastníků, kteří získali / udrželi zaměstnání minimálně 6 měsíců - Počet nových / propojených projektů
Výstupy (Outputs)	Zajištěné vzdělávací akce, workshopy, síťování a poradenství vedoucí k posílení kompetencí účastníků.	- Počet realizovaných workshopů / seminářů - Počet hodin individuálního mentoringu - Počet networkingových setkání - Celkový počet podpořených osob
Aktivity	1) Vzdělávání 2) Poradenství, mentoring, koučink 3) Networking 4) Udržovací fáze	- Zápisy z workshopů - Záznamy z mentoringu - Prezenční listiny - Evaluace každého setkání
Vstupy (Inputs)	Lidské zdroje (lektorský tým, kouči, odborníci), prostory, finance z OPZ+, metodické a organizační zázemí MAS.	- Odborní lektori / hodinové sazby - Rozpočet na materiály, hlídání dětí - Administrační tým projektu - Zajištění publicitních výstupů

2.3 Informace o konkrétním nastavení programu MALi (realizované aktivity)

Program MALi (Místní akční lidé) je vzdělávací a networkingová iniciativa, jejímž cílem je podpořit místní jednotlivce v rozvoji jejich podnikatelských nebo neziskových projektů. Program se zaměřuje na propojování aktérů z území, posilování komunitního charakteru a podporu spolupráce. Účastníkům nabízí podporu v oblastech marketingu, právních a ekonomických aspektů, projektového řízení, financování a osobního rozvoje.

Program se skládá z dvou hlavních fází:

- Intenzivní fáze (zpravidla první půlrok), která zahrnuje vzdělávací moduly zaměřené na marketing, právo, finance, projektové řízení a osobní rozvoj. Účastníci se účastní workshopů, vzdělávacích akcí a setkání s mentory a hosty z praxe, kteří jim pomáhají rozvíjet jejich nápady a projekty.

- Udržovací fáze (následující měsíce) zaměřená na individuální konzultace, mentoring, koučink a odborné poradenství. Účastníci pokračují ve sdílení pokroku, síťování a získávají kontinuální podporu v rozvoji svých projektů.

V prvním běhu programu (2023–2024) se zapojilo 25 účastníků, z nichž 20 úspěšně dokončilo intenzivní fázi. Ve druhém běhu (2024–2025) opět nastoupilo 25 účastníků. Program tak vytváří platformu pro dlouhodobou spolupráci a osobní i profesní růst jednotlivců v regionu.

3. HLAVNÍ ZJIŠTĚNÍ

Program MALi velmi dobře naplnil svůj cíl: „Podporovat místní aktivní lidi, aby rozjeli své nápady s pozitivním dopadem na střední Polabí.“ Z evaluačních šetření i rozhovorů vyplývá, že většina účastníků se reálně posunula v realizaci projektů, zvýšila si sebedůvěru a vybudovala vazby, z nichž může region dlouhodobě těžit.

„Lidé se v programu navzájem inspirovali a táhli. Místo, kde žijeme, díky tomu získává nové možnosti a služby. A o to nám šlo.“

Program MALi představuje velmi úspěšný příklad, jak skloubit osobnostní rozvoj účastníků, podporu podnikání a vytváření komunitních vazeb s reálným dopadem na region.

Program MALi naplňuje stanovenou teorii změny a cíle logického rámce: skupina účastníků z okruhu ohrožených osob (rodiče, nezaměstnaní, pečující) dostala cílenou podporu (vzdělávací, mentoring, pracovní asistenci) a dokázala své projekty rozvinout do udržitelné podoby. *Přispívá tak ke zlepšení zaměstnatelnosti, podpoře drobného podnikání a aktivizaci komunity v území MAS Střední Polabí.*

Z hodnocení programu vyplývá, že:

- **Relevance je vysoká** (cílové skupiny program skutečně potřebují; aktivity účinně odstraňují bariéry jako je nedostatek znalostí, sebedůvěry či absence podpůrné sítě, které brání ohroženým osobám v rozvoji). Program také naplňuje pokyny ŘO OPZ+ v oblasti zaměstnanosti, zejména v podpoře osob ohrožených sociálním vyloučením při jejich návratu na trh práce nebo při zahájení podnikání.

- **Účinnost je prokázána nad rámec plánů** (více účastníků, než se čekalo; program nabízí ucelený vzdělávací a koučovací program, který je navržen tak, aby reálně podpořil uvedení projektů do praxe a umožnil účastníkům efektivně rozvíjet jejich podnikatelské nebo neziskové záměry; v rámci konkrétních aktivit se jako zvláště vhodná se ukazuje kombinace „tvrdých témat“ jako je ekonomika, právo, marketing s „měkkou podporou“ v rámci seberozvoje, koučinku a mentoringu). Jasně definované fáze programu a logická návaznost mezi nimi zajišťují, že účastníci mají jasnou strukturu pro postupný rozvoj a že každý krok přispívá k dosažení cíle programu (rozvoj podnikatelských nebo neziskových projektů).

- **Efektivita programu** vychází z optimálního využití lokálních zdrojů a kapacit MAS, což umožňuje pružně reagovat na potřeby účastníků. Dále je podpořena časovým uzpůsobením programu, který se přizpůsobuje konkrétním potřebám účastníků, a kombinuje formy prezenčního i online vzdělávání. Efektivita programu je podpořena také tím, že je dobře strukturován a nabízí jasný plán kroků, které účastníkům umožňují dosahovat výsledků a efektivně využívat dostupné zdroje.
- **Dopad programu** je jasně patrný v reálných příbězích účastníků, kteří nejen zahájili živnost, ale také zvýšili svou zaměstnatelnost. Projekty, které účastníci rozjíždějí, mají často komunitní charakter, což znamená, že jejich úspěch přispívá nejen k osobnímu rozvoji, ale i k posílení sociální soudržnosti a ekonomiky v daném území. Indikátory pro měření úspěchu programu zahrnují počet účastníků, kteří skutečně založí podnik nebo neziskovou organizaci (např. do 6 měsíců po ukončení vzdělávací fáze), a počet účastníků, kteří si po 12 měsících udrží svůj podnik nebo zaměstnání, což ukazuje na dlouhodobou efektivitu programu.
- **Udržitelnost** je podpořena pokračujícím networkováním účastníků, udržovací fází mentoringu a zapojením absolventů programu do mentoringové podpory nových účastníků. Tím se z MALi stává nejen jednorázový vzdělávací program, ale i dlouhodobý systém podpory podnikavosti a zaměstnanosti v regionu.

Program MALi plně odpovídá požadavkům OPZ+ – jeho aktivity nejen zvyšují zaměstnatelnost a ekonomickou soběstačnost cílových skupin, ale také posilují komunitní vazby a vytvářejí dlouhodobé mechanismy podpory podnikání a neziskového sektoru. Díky kombinaci cílené vzdělávací podpory, mentoringu a důsledného sledování zaměstnaneckých výstupů program slouží jako vzor efektivní intervence v oblasti zaměstnanosti a sociálního začleňování. Zároveň se ukazuje jako účinný nástroj pro podporu lokálních zdrojů a posílení komunity v území.

Celkově tedy doporučujeme pokračovat v modelu MALi, prohlubovat zapojení místních samospráv a dbát na intenzivní individuální podporu účastníků. Program jasně ukázal, že dokáže naplňovat zaměstnanecké cíle OPZ+ a současně rozvíjet komunitní život v území MAS Střední Polabí.

4. Detailní vyhodnocení projektu na základě naplnění evaluačních kritérií

3.1 Relevance

Soulad s potřebami cílových skupin

Program MALi reaguje na skutečnou poptávku cílových skupin, jako jsou rodiče na mateřské/rodičovské dovolené, pečující osoby a nezaměstnaní, kteří hledají flexibilní možnosti uplatnění a podporu při rozjezdu vlastního podnikání nebo neziskových

aktivit. Účastníci programu deklarovali potřebu sladit rodinný život s pracovním či podnikatelským uplatněním. „Chtěla jsem najít způsob, jak skloubit rodinu a něco, co mě baví. Díky MALi jsem se naučila, jak si vytvořit leták, prezentovat se a teď mám první platící zákazníky.“ „Já jsem se potřebovala vrátit do práce, ale se třemi dětmi jsem netušila, jak na to. Teď už vím, že můj koníček se dá přetavit v drobné podnikání.“

Z výstupů a zkušeností účastníků vyplynulo, že program skutečně reagoval na jejich potřebu praktických dovedností a motivace, což potvrzují i další semináře a úzká spolupráce s organizací Holky z marketingu. Tímto způsobem program odpovídá na další reálné potřeby účastníků.

Soulad s prioritami OPZ+

Program MALi odpovídá prioritám OPZ+, zejména v oblasti zvyšování zaměstnatelnosti a podpory podnikání ohrožených skupin, což přispívá k jejich aktivnímu začleňování. Díky svým aktivitám program zlepšuje zaměstnatelnost a podnikavost účastníků v regionu MAS Střední Polabí. Zaměřuje se konkrétně na reálné potřeby cílových skupin, jako jsou rodiče po mateřské dovolené, nezaměstnaní a pečující osoby, čímž reaguje na jejich potřebu flexibilního pracovního uplatnění a podpory při rozvoji podnikání.

Program MALi je vysoce relevantní, protože cíleně reaguje na potřeby klíčových cílových skupin OPZ+ a specifické potřeby území MAS Střední Polabí. Tím se program MALi plně shoduje s prioritami OPZ.

3.2 Účinnost

Dosahování plánovaných výsledků

Program MALi dosáhl svých plánovaných výsledků, když se do prvního běhu zapojilo 25 osob, z nichž 20 úspěšně dokončilo intenzivní fázi. Účastníci vytvořili konkrétní podnikatelské plány, např. projekt na hudební školu kavárnu a tvůrčí dílnu. Zároveň navázali spolupráce mezi sebou, někteří propojili své podnikatelské plány. „Dva účastníci se propojili v ateliéru, začali dělat společné kurzy hudby a tvoření...“ Část účastníků zahájila podnikání nebo přešla do zaměstnání, což dokládá, že si díky programu uvědomili vlastní potenciál a své reálné možnosti. Navíc program přispěl k propojení s obcemi v území, komunitními centry a neziskovým sektorem.

Kvalita programu

Kvalita programu byla potvrzena zpětnou vazbou z rozhovorů a interních dotazníků – účastníci vyzdvihli zejména právní a marketingový blok, který byl pro mnohé klíčový, a seberozvojová témata, jež výrazně podpořila jejich motivaci. Celkovou kvalitu programu zajišťoval interní tým MAS, odpovědný za projektové řízení, finance a metodickou podporu, ve spolupráci s externími odborníky poskytujícími marketingové a právní poradenství. Mentoring probíhal flexibilně – jak online, tak osobně, ve

skupinách či individuálně, zpravidla 3–4 konzultační hodiny na účastníka během 2–3 měsíců, v některých případech až 8 hodin.

Splnění indikátorů zaměstnanosti (ve vztahu k pokynům ŘO)

Pokud jde o indikátory zaměstnanosti, program dosáhl pozitivních výsledků: minimálně 5 osob přešlo na podnikatelskou dráhu, zatímco několik dalších se nechalo zaměstnat. Program tak aktivně zapojil rodiče z regionu, zlepšil jejich orientaci na trhu práce a podpořil je při budování menších živností, což potvrzuje, že kvalita poskytovaných služeb přímo přispěla k dosažení stanovených cílů.

Program MALi úspěšně naplnil své cíle: překročil plánovaný počet účastníků, většina dokončila intenzivní fázi, a účastníci vytvořili konkrétní podnikatelské plány, navázali spolupráce a několik z nich přešlo na podnikatelskou dráhu či se nechalo zaměstnat. Tím se prokázala vysoká účinnost programu jako nástroje pro rozvoj podnikatelského potenciálu cílových skupin a posílení místních komunit.

3.3 Efektivita

Využití zdrojů a nákladová efektivita

Program kombinoval interní kapacity MAS (projektové řízení, propagace) a externí odborníky v klíčových tématech (právo, marketing). To umožnilo omezit náklady na často vysoké komerční sazby. Důraz na lokální lektory a prostory v území MAS vedl k nízkým provozním výdajům a zároveň k posílení regionální identity. *„Využili jsme místní odborníky a vyšlo to výhodněji a se silnějším regionálním dopadem...“* My jsme si říkali, že když máme rozpočet, můžeme pozvat velká jména, ale nakonec jsme zjistili, že máme šikovné lidi přímo tady v území...

Časová náročnost:

V prvním běhu se ukázalo, že dopolední setkání dvakrát týdně byla pro účastníky příliš náročná – zejména proto, že mnozí pečují o malé děti nebo pracují na částečný úvazek. Na základě těchto podnětů se ve druhém běhu frekvence aktivit snížila: setkání probíhají jednou týdně a doplňuje je měsíční večerní mastermind. Kromě toho se osvědčila kombinace online a prezenční formy, která účastníkům nabídla potřebnou flexibilitu a přístupnost.

Program MALi prokázal vysokou efektivitu díky využití interních kapacit MAS a lokálních odborníků, což vedlo ke snížení nákladů a posílení regionální identity. Flexibilní kombinace online a prezenční formy spolu s úpravou časového režimu umožnila lepší přizpůsobení potřebám účastníků.

3.4 Dopad

Dopad na účastníky:

Program MALi přinesl účastníkům významný osobnostní růst a posílení sebedůvěry, čímž jim pomohl nejen v profesionálním, ale i osobním rozvoji. „*Naučila jsem se mluvit na veřejnosti a díky tomu dokážu představit svůj projekt i na městských akcích.*“ „*Ted vím, jak si vytvořit leták v Canvě, dokážu lépe organizovat i svůj čas...*“ Účastníci rozšířili své „sociální sítě“, získali nové kontakty, což podpořilo dlouhodobou udržitelnost jejich projektů. Minimálně 5 účastníků započalo vlastní podnikání. „*Založil jsem si živnost, teď spolupracuji s tátovou firmou a děláme renovace. Už nejsem nezaměstnaný.*“ Program rovněž přispěl k vytvoření komunity, kde se účastníci vzájemně podporují a sdílejí své dovednosti i mimo oficiální rámec MALi.

Dopady na komunitu

Program MALi přispěl k rozvoji regionu vytvořením nových služeb, jako jsou hudební ateliér, tvůrčí dílny a komunitní akce. Mimoto se zlepšilo zapojení nově přistěhovaných obyvatel do života regionu a posílilo se jejich propojení s místními organizacemi, jako jsou MAS, komunitní centra a školy. „*Najednou mám kolem sebe lidi, kteří mě v mém nápadu podporují, a nemusím jezdit do Prahy...*“ Prezentace projektů účastníků v místních prostorách výrazně posílila regionální identitu.

Dopady na místní zaměstnanost

Program MALi působí jako katalyzátor zaměstnanosti – několik účastníků si založilo živnost, zatímco někteří dlouhodobě nezaměstnaní se vrátili na trh práce. Například jeden účastník, který byl dříve bez práce, po absolvování marketingového a seberozvojového modulu našel příležitost v otcově stavební firmě, čímž se rozšířil rodinný podnik, což potvrzuje přínos programu k lepší zaměstnatelnosti v regionu.

Program MALi prokázal významný pozitivní dopad na účastníky i komunitu. Účastníci zaznamenali osobnostní růst, zvýšenou sebedůvěru a rozšíření sociálních sítí, což vedlo k zahájení vlastního podnikání nebo návratu na trh práce. Komunita profitovala z nových služeb, jako jsou hudební ateliér či tvůrčí dílny, a zlepšeného propojení mezi nově přistěhovanými obyvateli a místními organizacemi, což posílilo regionální identitu a soudržnost.

3.5 Udržitelnost

Organizační udržitelnost

Program MALi pokračuje ve druhém běhu a opírá se o stabilní tým MAS Střední Polabí, který má dlouhodobé vazby na regionální aktéry, jako jsou obce, komunitní a rodinná centra. Tento pevný základ zvyšuje pravděpodobnost, že metodika MALi zůstane součástí aktivit MAS i po ukončení financování z OPZ+. Průběžná zpětná vazba z prvního běhu umožnila úpravy programu, což posiluje jeho dlouhodobou funkčnost a schopnost přizpůsobit se potřebám účastníků.

Udržení projektů účastníků

Díky udržovací fázi a pravidelným networkingovým setkáním mají účastníci možnost dlouhodobě sdílet zkušenosti a vzájemně se podporovat. Sami si navrhli pokračování ve formě pravidelných mastermind setkání, což zvyšuje šanci, že jejich projekty přetrvají i po prvních překážkách. *Skupina si sama navrhla, že bude pokračovat v pravidelných mastermind setkáních. To výrazně zvyšuje šanci, že jejich projekty nezaniknou po prvních problémech.*“

V období následujících 6–12 měsíců absolventi programu dále sdílejí své pokroky a výzvy, přičemž některé akce již organizují sami. Část z nich se aktivně zapojuje do mentoringu nových účastníků, čímž se posiluje dlouhodobý efekt programu a dochází k předávání zkušeností mezi jednotlivými ročníky.

Druhý běh programu již probíhá a účastníci z prvního běhu se částečně zapojují jako mentoři a podporovatelé nováčků. Tento komunitní přesah a aktivní zapojení absolventů výrazně přispívají k udržitelnosti programu a jeho dlouhodobému dopadu.

Prostřednictvím udržovací fáze a následných networkingových setkání si mohou účastníci dlouhodobě vyměňovat zkušenosti a navzájem se motivovat.

Program MALi prokázal vysokou míru udržitelnosti díky stabilnímu týmu MAS Střední Polabí, aktivnímu zapojení absolventů jako mentorů a pravidelným networkingovým aktivitám, což zajišťuje dlouhodobou podporu a kontinuitu pro účastníky i po ukončení financování z OPZ+.

4. VYHODNOCENÍ Z POHLEDU POKYNŮ ŘO V OBLASTI ZAMĚSTNANOSTI

- Aktivní zapojení ohrožených skupin

MALi se cíleně orientuje na rodiče po mateřské/rodičovské dovolené, neformálně pečující a osoby ohrožené sociálním vyloučením, což odpovídá záměrům OPZ+ zaměřeným na posílení zapojení znevýhodněných do pracovního procesu. Účastníci dostávají pravidelnou a dlouhodobou podporu (vzdělávací moduly, individuální konzultace), která jim usnadňuje přechod do zaměstnání nebo zahájení podnikání.

- Důraz na udržitelnou zaměstnatelnost

Program MALi nejde jen o krátkodobé vzdělávání; poskytuje i následné mentoringové a koučovací služby, což je v souladu s dlouhodobým cílem OPZ+ vytvářet stabilní uplatnění pro ohrožené osoby. Tím se zvyšuje šance, že si účastníci udrží nově získané zaměstnání či podnikatelský záměr i po skončení hlavní fáze projektu.

- Komplexní přístup

V rámci MALi se cílové skupiny neučí jen jednotlivé dovednosti (např. marketing, finanční gramotnost), ale získávají systematickou podporu (seberozvoj, individuální poradenství, mentoring), která pomáhá řešit různorodé bariéry např. nízké

sebevědomí, strach z neúspěchu, neznalost podnikatelských a pracovněprávních předpisů), nízká orientace ve financování apod. Takový integrovaný model naplňuje principy OPZ+, podle nichž je pro začleňování ohrožených osob nezbytná kombinace různých forem podpory.

- Posilování místní ekonomiky a sociálního začleňování

MALi se zaměřuje na místně rozvojové a podnikatelské projekty (neziskové i komerční) s přínosem pro komunitu, což je jedním z cílů OPZ+: podporovat lokální zaměstnanost a komunitní soudržnost. Rozvoj drobného podnikání v regionu přispívá k ekonomické soběstačnosti znevýhodněných osob a zároveň posiluje místní trh a komunitní vazby.

- Síťování s partnery a návaznost na další služby

MALi efektivně doplňuje stávající sociální služby a komunitní centra, čímž zvyšuje kvalitu sociálního začleňování v regionu. Tento prvek koresponduje s OPZ+ požadavkem na propojování místních aktérů (neziskový sektor, obce, zaměstnavatelé) a využití synergií.

Tím, že aktivita MALi zapojuje ohrožené skupiny (rodíče, pečující, dlouhodobě nezaměstnané), poskytuje dlouhodobou a komplexní podporu (vzdělávání, mentoring, koučink) a posiluje místní trh i komunitní rozvoj, naplňuje klíčové aspekty OPZ+ – zejména aktivní začleňování, zlepšení přístupu k trhu práce a posílení ekonomické soběstačnosti znevýhodněných osob.

5. DOPORUČENÍ K DALŠÍMU ROZVOJI

- - Pokračovat v navázání užší spolupráce s obcemi a městem

Ačkoliv je program zaměřen na individuální projekty, je užitečné zapojit i samosprávy v území. Mohou totiž poskytnout prostory za zvýhodněných podmínek, udělovat drobná granty pro úspěšné absolventy nebo urychlit administrativu (např. schvalování využití veřejných prostranství, přístup k informacím). Tím by se výrazně usnadnil start neziskových či podnikatelských záměrů účastníků. *„Trochu mě zklamalo, že když se sešlo tolik skvělých nápadů, město nepřišlo s větší nabídkou podpory nebo volných prostor...“*

- Zvážit otevření vybraných seminářů širší veřejnosti

Přestože se program primárně zaměřuje na cílové skupiny definované v OPZ+, mohou i další zájemci (kteří do nich formálně nespádají) přinést cenné inovace a projekty pro region. Pokud by se pro ně otevřel menší prostor – například formou dílčích workshopů, rozšířila by se komunita aktivních lidí a posílil by se celkový dopad na místní rozvoj. *„Občas jsme měli zájemce, kteří nespádají do definic, ale přesto by byli pro region skvělým přínosem.“*

- Rozšířit seberozvoj a psychosociální podporu

Rozšíření sebezvojové a psychosociální podpory by mohlo ještě více napomoci účastníkům překonat počáteční obavy a skutečně zahájit své projekty. Častější přítomnost koučů a terapeutů tak dále posílí udržitelnost podnikatelských a neziskových záměrů.

- Pokračovat v udržovacích fázích a dlouhodobém mentoringu

Udržovací fáze hraje klíčovou roli ve stabilizaci nových projektů, proto je důležité zachovat možnost individuálního koučinku i po skončení intenzivní části programu. Doporučujeme poskytovat tuto podporu minimálně 6–9 měsíců, aby účastníci měli prostor překonat počáteční výzvy a zajistit dlouhodobou udržitelnost svých projektů.

- Upravit harmonogram akcí

Doporučuje se zachovat nižší frekvenci skupinových setkání (1× týdně) a zároveň rozšířit možnosti online formátů, aby byla podpora časově flexibilnější a dostupnější. Aktivitu jako mentoring a pracovní asistenci lze částečně přesunout do online prostředí, což umožní zapojení osob s omezenými možnostmi dojíždění (např. rodiče s malými dětmi, pečující o seniory).

Potřeba návazného projektu

Evaluace projektu MALi potvrdila, že program má výrazný pozitivní dopad na cílové skupiny, především rodiče po MD/RD, nezaměstnané a osoby ohrožené sociálním vyloučením. První i druhý běh programu prokázaly, že účastníci si osvojili klíčové dovednosti v oblasti podnikání a zaměstnatelnosti a byli schopni rozvinout konkrétní projekty či zahájit podnikání.

Přestože byl projekt úspěšný, stále existují výzvy a potřeby, které vyžadují dlouhodobější podporu, zejména v oblasti:

- Udržitelnosti podnikatelských a neziskových projektů – účastníci potřebují pokračující mentoring a odborné poradenství, aby jejich aktivity byly dlouhodobě životaschopné.
- Propojení s obcemi a regionální podporou – MAS Střední Polabí se ukazuje jako klíčový aktér pro rozvoj místního podnikání a sociální soudržnosti.
- Rozšíření cílové skupiny – někteří zájemci nespádající do striktní definice OPZ+ by mohli přinést inovativní projekty, které by podpořily regionální rozvoj.

Soulad s prioritami OPZ+

Návazný projekt odpovídá klíčovým prioritám OPZ+ v oblasti:

- Zaměstnanosti a aktivního začleňování – MALi úspěšně podporuje osoby ohrožené nezaměstnaností při návratu na trh práce.
- Sociálního začleňování – program podporuje ekonomickou soběstačnost účastníků a budování komunitních vazeb.
- Efektivního využití místních zdrojů – lokální odborníci a mentoři posilují regionální identitu a podporují podnikání přímo v území MAS.

Navíc je návazný projekt v souladu s požadavky výzvy č. 84 OPZ+, která zdůrazňuje komunitní rozvoj, zaměstnanostní programy a podporu sociálního podnikání.

Výstupy a indikátory návazného projektu

Na základě vyhodnocení prvního projektu MAS a pokynů ŘO OPZ+ by návazný projekt měl zahrnovat:

- Pokračování intenzivní fáze vzdělávání a mentoringu – účastníci by měli mít možnost dále rozvíjet své projekty.
- Individuální koučink minimálně 6–9 měsíců po skončení hlavní fáze – aby účastníci dokázali dlouhodobě udržet své podnikatelské aktivity.
- Důsledné sledování zaměstnaneckých výstupů – včetně udržitelnosti podnikání účastníků po 6–12 měsících.
- Udržovací fázi zaměřenou na propojení účastníků s regionálními aktéry – města, podnikatelé a komunitní centra mohou poskytovat prostory, granty či další podporu.

- Tyto aktivity odpovídají hodnotícím kritériím OPZ+ a zajišťují dlouhodobou udržitelnost dosažených výsledků.

Doporučená opatření pro návazný projekt

- Zachovat model s nižší frekvencí prezenčních setkání a posílit online formy podpory – usnadní zapojení pečujících osob a rodičů.
- Posílit individuální mentoring a pracovního asistenta – podpora by měla být dostupná i po skončení hlavní vzdělávací fáze.
- Zajistit zapojení samospráv a regionálních institucí – mohou pomoci s prostory a drobnými granty pro úspěšné účastníky.
- Lépe sledovat zaměstnanecké výstupy – včetně toho, kolik osob si udrželo podnikání/zaměstnání po 6 a 12 měsících.
- Podpořit sociální podnikání a komunitní podnikání – MALi se ukázalo jako platforma, která propojuje podnikání s komunitními vazbami, což by mohlo být dále rozvíjeno.
- Zapojení dobrovolníků do mentoringu a komunitní podpory. Mnozí absolventi programu již získali zkušenosti a mohou nyní poskytovat podporu novým účastníkům jako mentoři či facilitátoři networkingových setkání. Doporučujeme vytvořit strukturovaný systém dobrovolnického mentoringu, kde by úspěšní absolventi sdíleli své zkušenosti a pomáhali nováčkům překonávat bariéry v začátcích podnikání. Výhodou je nízká finanční náročnost a zároveň zvýšená míra udržitelnosti programu, protože komunita MALi se takto přirozeně rozvíjí a odporuje sama sebe.
- Nové odborné pozice. Pro lepší zacílení podpory by bylo vhodné do realizačního týmu přidat nové role: Koordinátor dobrovolníků a absolventů programu – staral by se o propojení nových účastníků s mentory z řad absolventů, organizoval setkání a vyhodnocoval dopad dobrovolnického mentoringu. Odborný konzultant pro financování projektů a granty – mnozí účastníci stále bojují s finanční stránkou podnikání (počáteční investice, cash flow, přístup k dotacím). Specialista by mohl poskytovat konzultace k grantovým možnostem, úvěrům a crowdfundingovým strategiím. Komunitní facilitátor – zajišťoval by propojení účastníků s místními institucemi, obcemi a podnikateli, což by vedlo ke vzniku nových spoluprací a zlepšení regionálního dopadu programu.
- Propojení s podnikateli jako partnery a mentory. Firmy v regionu mohou nabídnout mentoring, stáže nebo sdílení zkušeností. Navázání dlouhodobých partnerství s místními podnikateli může pomoci účastníkům získat první zakázky nebo spolupracovat na větších projektech.
- Rozšíření cílové skupiny a diverzifikace aktivit. Podpora pro širší spektrum zájemců – někteří účastníci nespádají přímo do definice OPZ+, ale mají silný potenciál pro inovace v regionu (např. mladí absolventi, kteří hledají první uplatnění, nebo lidé s netradičními podnikatelskými záměry). Drobné workshopy pro širší veřejnost – otevření některých vzdělávacích aktivit mimo hlavní skupinu účastníků, čímž by se rozšířil dosah programu a přilákalo více lidí do podnikatelského a neziskového sektoru.

S těmito změnami bude návazný projekt ještě efektivnější, přístupnější a udržitelnější, čímž výrazně přispěje k rozvoji zaměstnanosti a podnikání v regionu MAS Střední Polabí.

Závěr

Návazný projekt MALi má jasné opodstatnění a vychází z ověřených potřeb cílových skupin i evaluace předchozího projektu. MALi prokázalo svou efektivitu a potřebnost, a proto je návazný projekt logickým a důležitým krokem k posílení zaměstnanosti a komunitního rozvoje v regionu MAS Střední Polabí.

Návazný projekt by měl reflektovat dosavadní zkušenosti a přinést strukturální změny, které zvýší udržitelnost a přístupnost programu.